

УМОВИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Сучасний розвиток міжнародного бізнесу в Україні відбувається в умовах глобалізації світової економіки. Тому загальноекономічні проблеми не можуть не спричиняти загострення або ж виникнення певних проблем у кожній сфері чи галузі економіки, в тому числі і міжнародному бізнесі. Найчастіше організатори міжнародного бізнесу мають справу з політико-правовими, організаційно-структурними, економічними та соціально-психологічними проблемами.

Однак вищезазначені проблеми врешті-решт обертаються стримуванням притоку інвестицій в Україну і визначають певні тенденції щодо розвитку міжнародного бізнесу в нашій державі. По-перше, найактивнішу підприємницьку діяльність на території України розгортають партнери з промислово-розвинутих країн, капітал яких характеризується високою мобільністю. По-друге, спільні підприємства створюються, головним чином, на двосторонній основі і заради здійснення промислової діяльності. По-третє, маємо малий обсяг стартових іноземних інвестицій, оскільки зарубіжні партнери почувають себе невпевнено на малознайомому українському ринку. По-четверте, більшість зарубіжних фірм, особливо малих та середніх, орієнтуються на швидку віддачу невеликих інвестицій та комерційну вигоду від разових операцій, нерідко спекулятивного характеру. По-п'яте, відбувається зосередження міжнародної підприємницької діяльності у науково-технічних та промислово-виробничих центрах України.

Як свідчить практика сучасного господарювання, названі проблеми і тенденції в тій чи іншій мірі мають місце на всіх рівнях управління спільним підприємництвом – внутрішньовиробничому, галузевому, регіональному, державному, міжнародному. Тому й вирішення їх вимагає спільних дій кожної ланки підприємницької діяльності, формування відповідної стратегії розвитку та ефективної системи управління.

Статистичний аналіз галузевої структури прямих іноземних інвестицій в економіку України підтверджує припущення, що головною метою інвестування в Україну на сучасному етапі є використання її ринку для отримання швидкого прибутку. Про це свідчить, зокрема, стабільно висока (на рівні 15–20%) частка харчової промисловості та внутрішньої торгівлі (18,8%) – адже ці галузі, не вимагаючи зв'язування коштів компанії, дозволяють отримувати прибутки за рахунок швидкого обороту.

Для порівняння: сумарна частка капіталомістких галузей машинобудування та металообробки не перевищує 14%, а частка інвестицій у хімічну промисловість настільки мала, що у певні роки вона навіть не враховувалася у статистичній звітності.

Крім того, навіть просте ранжування країн походження прямих іноземних інвестицій в економіку України дозволяє виявити у десятці найбільших інвесторів чотири офшорні зони: Кіпр, Ліхтенштейн, Швейцарію та Британські Віргінські острови. Тож уявлення, що саме іноземний інвестор принесе із собою «цивілізовані правила» бізнесу, і це призведе до оздоровлення економіки, є одним із найшкідливіших стереотипів української економіки. Цей феномен пояснюється тим, що серйозний «цивілізований» інвестор при веденні бізнесу надає перевагу «цивілізованому» середовищу, тому його прихід в економіку може бути швидше наслідком, аніж причиною оздоровлення економіки, в той час як невизначеність в економіці та недосвідченість вітчизняних підприємців неминуче приваблюють в Україну схильних до зловживань інвесторів.

Проте, незважаючи на існуючі проблеми і негативні тенденції розвитку міжнародного бізнесу, Україна з точки зору довгострокових перспектив, безумовно, цікавить іноземних інвесторів. Цей інтерес визначається як загальними масштабами сфери застосування іноземних інвестицій, так і позитивними зрушеннями щодо ринкових перетворень і стабілізації політичної обстановки.

Перспективним напрямом розвитку міжнародного бізнесу є спільне підприємництво з країнами, що розвиваються. Поки що Україна навіть не задекларувала цілі та завдання української зовнішньоекономічної політики щодо цього регіону. І це в той час, коли ринки країн, що розвиваються, практично відкриті для українських підприємств. Розвитку взаємовигідних економічних зв'язків з країнами, що розвиваються, може сприяти і та обставина, що багатьом з них доводиться вирішувати ті ж самі проблеми, що вирішує сьогодні Україна.

Зрозуміло, що є певні передумови для поглиблення та розширення підприємницької діяльності країн, що розвиваються. Чимало з них за певних умов могли б стати якщо не великими, то середніми інвесторами в економіку України. Інакше кажучи, нашій державі необхідно якнайшвидше розробити концепцію економічних відносин з країнами, що розвиваються, як в цілому, так і з групами країн та окремими країнами-партнерами.